

2. 12. 2005

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Společnost jako osoba blízká aneb s.r.o. u rodinného stolu

Nejvyšší soud České republiky se už několikrát vyjádřil k otázce, zda osobou blízkou ve smyslu § 116 občanského zákoníku může být i právnická osoba. Na první pohled by se mohlo zdát, že definice, podle níž lze za osoby blízké považovat kromě příbuzných „osoby v poměru rodinném nebo obdobném, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní“, se vztahuje pouze na fyzické osoby a že jakákoli rozšiřující analogie je v tomto případě nemístná. Nejvyšší soud ovšem opakovaně zaujal opačné stanovisko.

Nejvyšší soud se k této problematice vyjádřil v rozhodnutí 21 Cdo 2192/2001 ze dne 1. srpna 2002 v souvislosti s institutem odporovatelnosti, když konstatoval: „Právnická osoba se ve smyslu ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák. považuje za osobu blízkou dlužníku, který je fyzickou osobou, je-li dlužník jejím statutárním orgánem (členem statutárního orgánu), jakož i tehdy, jeli dlužník společníkem, členem nebo zaměstnancem této právnické osoby (popřípadě má-li k ní jiný obdobný vztah) a současně, kdyby důvodně pocítoval újmu, kterou utrpěla právnická osoba, jako újmu vlastní.“

V projednávaném případě byl dlužníkem jednatel a jediný společník společnosti s ručením omezeným, který na tuto společnost převedl nemovitosti. Díky výkladu Nejvyššího soudu se může věřitel domáhat exekuce nejenom proti dlužníku samotnému, ale i proti „blízké“ právnické osobě (s.r.o.), na kterou dlužník převedl část svého majetku. Podstatná je právě skutečnost, že se jednalo o převod na osobu blízkou a Nejvyšší soud tak zdánlivě nepřírozenou interpretaci chrání třetí osoby před nežádoucími přesuny majetku mezi právnickými osobami a fyzickými osobami, které jsou s těmito právnickými osobami určitým způsobem propojeny.

V podobném duchu se nese i jedno starší rozhodnutí Nejvyššího soudu (21 Cdo 530/2001 ze 7. března 2002) ve kterém jsou v případě vlastnoručně podpísované závěti podle § 476b občanského zákoníku, ze které dědí právnická osoba, „nezpůsobilými svědky fyzické osoby, které činí (mohou činit) za tuto právnickou osobu právní úkony, jakož i fyzické osoby, které jsou společníky, členy nebo zaměstnanci této právnické osoby, nebo které k ní mají jiný obdobný vztah, jestliže by důvodně pocítovaly újmu, kterou by utrpěla právnická osoba povolána za zůstavitelova dědice, jako újmu vlastní.“

Nejnovější rozhodnutí Nejvyššího soudu, které se k této problematice vyjádřilo (22 Cdo 1836/2003 z 29. dubna 2004), se odlišuje v tom, že rozšířením interpretace osoby blízké i na právnickou osobu tentokrát práva třetích osob (konkrétně spoluvlastníků) spíš zkracuje: „Vkládá-li spoluvlastník spoluvlastnický podíl k nemovitosti do společnosti s ručením omezeným, jejímž je společníkem, jde ve smyslu ustanovení § 140 obč. zák. o převod spoluvlastnického podílu na osobu jemu blízkou.“ Snad právě s vědomím, že předkupní právo spoluvlastníků uvedenou interpretací omezuje, formuloval Nejvyšší soud svůj názor opatrněji a hovoří pouze o společnicích společnosti s ručením omezením a ne obecněji, jako tomu bylo v předchozích případech. V tomto konkrétním projednávaném případě se opět jednalo o s.r.o. s jediným společníkem.

Tak jako tak musíme napříště počítat s tím, že viděno očima občanského práva a Nejvyššího soudu lze „personální a majetkové propojení osob za použití analogie kvalifikovat jako vztah

obdobný vztahu rodinnému ve smyslu § 116 obč. zák.“ a zároveň že toto personální a majetkové propojení může „zakládat stav, kdy újmu, kterou utrpěla jedna z nich, by druhá osoba pocítovala jako újmu vlastní“. Nejvyšší soud ovšem čeká do budoucna nelehký úkol vymezit, které právnické osoby vůči kterým fyzickým osobám a za jakých konkrétních podmínek budou osobami blízkými. Z konkrétních výše uvedených případů je prozatím jisté, že osobami navzájem blízkými jsou společnost s ručením omezeným a její jediný společník. Závěry Nejvyššího soudu jsou ovšem formulovány obecněji a nelze tedy vyloučit, že se uvedená interpretace dále rozšíří.

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)